

מונקץ'

(Munkacs; רוסית: מוקצ'ו, Mukachevo; צ'כית: Mukacevo). עיר ברפובליקה האוקראינית הסובייטית, במחוז הטרנסקרפטים. בין שתי מלחמות-העולם – העיר הראשית בקרפטורוס שבצ'כוסלובקיה. בעקבות ההסכם בוועידת מינכן עברה מ' בנובמבר 1938 לידי הונגריה. יהודים ישבו בה מאמצע המאה ה-17, ובמ' היו ישיבה, גימנסיה עברית ובית-דפוס עברי, והיא היתה מרכז חסידי קיצוני ומרכז ציוני. ב-1941 נמנו בה 13,488 יהודים, שהיו 42.7% מכלל תושבי העיר.

בעקבות כיבוש הונגריה בידי הגרמנים במרס 1944 רוכזו יהודי מ' במחצית השנייה של אפריל בגטו. במ' היו שני גטאות, אחד ליהודי העיר ואחד לכ-14,000 היהודים מהאזורים הכפריים שבמחוז ברג (Bereg), ובכללם יהודי ברטהזו (Bártháza), אילושו (Ilosva) וסיוו (Szolyva). הגטו ליהודי הסביבה הוקם במגרש הלבנים של שיוביץ' (Sajovits). שני הגטאות היו בניהול מועצת היהודים (Zsidó Tanács) שבראשותו של סגלשטיין. ב-23 באפריל פרצה באחד מהם מגיפת טיפואיד, מחמת התנאים החמורים ששררו בו. כבגטאות האחרים בהונגריה היתה במ' 'מטבעה', המקום שבו עונו יהודים כדי שיגלו את מקומות המחבוא של חפצי הערך שלהם. ב-15 במאי שולחו יהודי המחוז להשמדה, ויהודי העיר הועברו תחתם למגרש הלבנים של שיוביץ', וב-24 במאי שולחו אף הם להשמדה. אחרי המלחמה סופחה מ', עם כול קרפטורוס, לברית-המועצות, כחלק מהרפובליקה האוקראינית הסובייטית. בסוף שנות ה-60 ישבו במ' 1,000-2,000 יהודים.